

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (шести състав)

30 ноември 2016 година *

„Обжалване — Държавни помощи — Финансови мерки в полза на France Télécom — Оферта за заем от акционер — Публични изявления на представителите на френската държава — Решение, с което помощта се обявява за несъвместима с общия пазар — Понятието „помощ“ — Понятието „икономическо предимство“ — Критерий за разумния частен инвеститор — Задължение за мотивиране на Общия съд — Граници на съдебния контрол — Изопачаване на спорното решение“

По дело C-486/15 P

с предмет жалба на основание член 56 от Статута на Съда на Европейския съюз, подадена на 14 септември 2015 г.,

Европейска комисия, за която се явяват С. Giolito, В. Stromsky, D. Grespan и Т. Rusche, в качеството на представители,

жалбоподател,

като другите страни в производството са:

Френска република, за която се явяват G. de Bergues, D. Colas и J. Bousin, в качеството на представители,

жалбоподател по дело T-425/04 RENV,

Orange, по-рано France Télécom, установено в Париж (Франция), за което се явяват S. Hautbourg и S. Cochard-Quesson, адвокати,

жалбоподател по дело T-444/04 RENV,

Федерална република Германия,

встъпила страна по дело T-425/04 RENV,

СЪДЪТ (шести състав),

състоящ се от: Е. Regan, председател на състава, J.-С. Vonichot и Ал. Арабаджиев (докладчик), съдии,

генерален адвокат: Р. Mengozzi,

секретар: А. Calot Escobar,

* Език на производството: френски.

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Със своята жалба Европейската комисия иска отмяната на решение на Общия съд на Европейския съюз от 2 юли 2015 г., Франция и Orange/Комисия (T-425/04 RENV и T-444/04 RENV, EU:T:2015:450, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“), с което този съд отменя член 1 от Решение 2006/621/ЕО на Комисията от 2 август 2004 година относно държавната помощ, приведена в действие от Франция в полза на France Télécom (ОВ L 257, 2006 г., стр. 11, наричано по-нататък „спорното решение“).

Обстоятелства, предхождащи спора

- 2 Обстоятелствата, предхождащи спора, са изложени накратко в точки 1—98 от обжалваното съдебно решение. Елементите, необходими за разглеждане на настоящата жалба, са, както следва:

Общият контекст на делото

- 3 France Télécom, впоследствие преименувано на Orange (наричано по-нататък „FT“), оператор и доставчик на далекосъобщителни мрежи и услуги, е учредено през 1991 г. като публичноправно юридическо лице, а от 31 декември 1996 г. е със статут на акционерно дружество. От октомври 1997 г. FT се котира на борсата. През 2002 г. делът на френската държава в капитала на FT възлиза на 56,45 %, като останалата част от дяловете е разпределена между публично предлагани акции (32,25 %), акции, притежавани от самото дружество (8,26 %) и акции, притежавани от работниците и служителите на дружеството (3,04 %).
- 4 През първото тримесечие на 2002 г. FT публикува финансовия си отчет за 2001 г. От него се установява нетен дълг в размер на 63,5 милиарда евро и загуба в размер на 8,3 милиарда евро.
- 5 През периода от март до юни 2002 г. рейтинговите агенции Moody's и Standard & Poor's (наричана по-нататък „S & P“) намаляват рейтинга на FT и променят перспективата му на отрицателна. По-специално, на 24 юни 2002 г. Moody's намалява краткосрочния и дългосрочния кредитен рейтинг на FT до последната позиция в инвестиционния клас. Успоредно с това курсът на акциите на FT значително спада.
- 6 Предвид финансовото положение на FT в интервю, публикувано на 12 юли 2002 г. в ежедневника Les Échos (наричано по-нататък „изявлението от 12 юли 2002 г.“), френският министър на икономиката, финансите и промишлеността (наричан по-нататък „министърът на икономиката“) заявява следното:

„Ние сме мажоритарен акционер с 55 % от капитала [...]. Държавата акционер ще действа като разумен инвеститор и ако [FT] има затруднения, ще предприемем адекватни мерки [...]. Повтарям, че ако [FT] има проблеми с финансирането, което не е така понастоящем, държавата ще предприеме необходимите мерки за тяхното преодоляване. Вие отново пускате слуха за увеличаване на капитала... Не, със сигурност не! Просто потвърждавам, че своевременно ще предприемем адекватни мерки, ако е необходимо [...].“

- 7 На същата дата S & P публикува прессъобщение със следното съдържание:

„FT може да срещне известни трудности при рефинансирането на облигационния си дълг с падеж през 2003 г. Все пак изявлението на [френската] държава запазва рейтинга на FT на [равнище] [сигурна] инвестиция [...]. Френската държава — която притежава 55 % от [FT] — ясно показва на [S & P], че ще действа като разумен инвеститор и ще вземе адекватни мерки, ако FT има затруднения. Дългосрочният рейтинг на [FT] спада на равнище BBB – [...]“.

- 8 На 12 септември 2002 г. френските власти обявяват, че са приели оставката на изпълнителния директор на FT.
- 9 На 13 септември 2002 г. FT публикува шестмесечния си отчет, който потвърждава, че към 30 юни 2002 г. неговите консолидирани собствени средства са придобили отрицателна стойност в размер на 440 милиона евро и че нетният му дълг е достигнал 69,69 милиарда евро, от които 48,9 милиарда евро задължения по облигации с падеж през периода 2003—2005 г. Според същия този шестмесечен отчет оборотът на FT показва ръст от 10 % в сравнение със същия период за финансовата 2001 година, оперативна печалба преди амортизационните отчисления, която възлиза на 6,87 милиарда евро, т.е. нарастване с 13,3 % в исторически данни и с 9,8 % в проформа данни, и оперативна печалба от 3,18 милиарда евро с нарастване от 15 % в проформа данни. Печалбата след приспадане на финансовите разходи (1,75 милиарда евро), но преди плащане на данъци, миноритарни дялови участия и лихви, без да се отчитат някои извънредни елементи, е в размер на 718 милиона евро срещу 271 милиона евро към 30 юни 2001 г. Свободният оперативен паричен поток възлиза на 3,6 милиарда евро, или нарастване от 15 % в сравнение с първото шестмесечие на 2001 г.
- 10 В прессъобщение относно финансовото положение на FT от 13 септември 2002 г. френските власти обявяват следното:

„След извънредните загуби от първото шестмесечие [FT] е изправено пред сериозен недостиг на собствени средства. Това финансово положение отслабва потенциала на [FT]. [Френското] [п]равителство следователно е решено да поеме изцяло своите отговорности [...]. След като се запозна с новото положение, породено от значителното влошаване на баланса, [изпълнителният директор на FT] подаде оставка пред [френското] правителство, което я прие. Тази оставка произвежда действие, считано от събрание на управителния съвет, което ще се проведе през [...] следващите седмици и на което ще бъде представен нов изпълнителен директор [...]. В кратък срок новият директор ще представи план за финансово оздравяване, който да позволи намаляването на дълговете [на FT] и възстановяването на финансовата му структура, при пълното запазване на неговите стратегически предимства. [Френската] държава ще подкрепи [FT] в изпълнението на този план и от своя страна ще допринесе за същественото увеличаване на собствените средства на [FT] в срок и при условия, определени в зависимост от пазарните условия. Дотогава [френската] държава ще предприеме, ако е необходимо, мерки, които да позволяват да се избегнат всякакви проблеми с финансирането на [FT]“.

- 11 На същия ден агенция Moody's променя перспективата на дълга на FT от отрицателна на стабилна, като в прессъобщението си за това посочва в частност следното:

„Доверието на Moody's се засилва от изявлението на [френското] правителство, което още веднъж потвърждава силната си подкрепа за [FT]. Въпреки че продължава да бъде загрижена за общото ниво на финансовия риск, и по-специално за крехкото положение на ликвидността на [FT], Moody's придобива по-голяма увереност, че френското правителство [ще подкрепи FT], ако [то] срещне трудности при изплащането на дълга си“.

- 12 На 2 октомври 2002 г. е назначен новият изпълнителен директор на FT. Прессъобщението за това назначение е със следното съдържание:

„По предложение на [у]правителния съвет на [FT] Министерският съвет реши да назначи [нов изпълнителен директор на FT] [...]. За тази цел новият директор незабавно ще направи оценка на състоянието на [FT], чиито резултати ще бъдат съобщени на [у]правителния съвет през следващите седмици и върху която ще се основе план за финансово оздравяване и стратегическо развитие, който ще позволи да се намали дългът на [FT] и в същото време да се засилят неговите предимства. В този контекст [новият изпълнителен директор на FT] ще разполага с подкрепата на държавата акционер, която е решена да поеме изцяло своите отговорности. [Френската] държава ще подпомогне изпълнението на оздравителните дейности и от своя страна ще допринесе за увеличаването на собствените средства на [FT] при условия, които ще бъдат определени при тясно взаимодействие с [и]зпълнителния директор на [FT] и [у]правителния съвет. Както вече бе посочено, ако е необходимо, междувременно [френската] държава ще предприеме мерки, които да позволят да се избегнат всякакви проблеми с финансирането на [FT]“.

- 13 На 19 ноември 2002 г. френските власти изпращат на Комисията на Европейските общности „информационна нота“, в която, от една страна, се описва актуалното финансово положение на FT, като в същото време се изтъква обстоятелството, че „неговите [...] оперативни резултати [са отлични]“, и от друга страна, се посочва, че френските власти възнамеряват да участват в рекапитализацията на FT при пазарни условия, като се посочват условията и редът на техния принос към оздравителния план на FT. В тази нота френските власти уточняват по-специално следното:

„С цел да даде на [FT] необходимата свобода на действие, за да подходи към пазара при най-добри условия и в най-подходящия момент, [френската] държава е готова да плати авансово своя дял от увеличаването на капитала под формата на заем от акционер, който ще бъде преобразуван в капитал в момента на издаването на новите акции. Размерът на този заем ще съответства изцяло или отчасти на записания от [френската] държава дял от бъдещото увеличаване на капитала и може да възлезе на 9 [милиарда евро]. Този заем ще е временен и преобразуването му в акции ще бъде задължително. Той ще бъде теглен само и доколкото това се налага с оглед на нуждите на [FT]. Освен това върху него ще бъдат начислявани лихви при действащите пазарни условия, които ще бъдат включени в капитала.“

За да изпълни участието си в оздравителния план на [FT], [френската] държава възнамерява да използва ERAP, публично промишлено-търговско предприятие на [френската] държава, което ще предостави на [FT] заем от акционер и ще може да стане значителен акционер във [FT], след като този заем се преобразува в капитал. Като включи в актива си публичното дялово участие във [FT], това публично предприятие ще има в пасива си облигационни дългове. Изборът на ERAP отразява волята на [френската] държава ясно да идентифицира поетото от нея имуществено задължение, като го обособи в отделна структура“.

- 14 На заседание на управителния съвет на FT от 4 декември 2002 г. новите ръководители на FT представят план за действие, озаглавен „Ambition FT 2005“ (наричан по-нататък „план „Ambition 2005“), насочен главно към уравнивяването на баланса на предприятието чрез увеличаване на собствените средства с 15 милиарда евро.

- 15 Представянето на плана „Ambition 2005“ е придружено от прессъобщение на министъра на икономиката от 4 декември 2002 г. (наричано по-нататък „съобщението от 4 декември 2002 г.“), което гласи следното:

„Министърът на икономиката [...] потвърждава подкрепата на [френската] държава за одобрения от управителния съвет на [FT] на 4 декември [2002 г.] план за действие. 1) Групата [FT] представлява вътрешно съгласувана индустриална единица, чиито резултати са забележителни. Днес обаче [FT] трябва да се справи със своята дестабилизирана финансова структура, с нуждата от собствени средства и от рефинансиране в средносрочен план. Това положение е резултат от провала на зле управлявани и извършени в момент на най-голям финансов „балон“ предходни инвестиции и по-общо от спада на пазарите. Невъзможността на [FT] да финансира развитието си по начин, различен от поемането на дългове, утежни това положение. 2) [Френската] държава, която е мажоритарен акционер, поиска от новите ръководители да възстановят финансовото равновесие на [FT], като в същото време запазят целостта на групата [...] 3) Като се има предвид изготвеният от ръководителите план за действие и перспективата за възвръщаемост на инвестицията, [френската] държава ще участва в увеличаването на собствените средства с 15 милиарда евро пропорционално на дела си от капитала, т.е. с инвестиция от 9 милиарда евро. [Френската] държава акционер счита, че по този начин ще действа като разумен инвеститор. [FT] трябва да определи конкретните начини и срокове за увеличаване на собствените си средства. [Френското] правителство желае това да се извърши, като най-внимателно се вземе предвид положението на индивидуалните акционери и това на акционерите, които са работници и служители на [FT]. За да даде на [FT] възможност за извършване на пазарна операция в най-подходящия момент, [френската] държава е готова да плати авансово своя дял от увеличаването на собствените средства чрез предоставянето на [FT] на временен заем от акционер, при лихва при пазарни условия. 4) Целият дял на [френската] държава във [FT] ще бъде прехвърлен на ERAP [...]. То ще сключи заеми, като използва финансовите пазари, за да финансира дела на [френската] държава в увеличаването на собствените средства на [FT]“.

- 16 На 11 и 12 декември 2002 г. FT пуска две последователни емисии на облигации на обща стойност от 2,9 милиарда евро.
- 17 На 20 декември 2002 г. ERAP предоставя на FT парафиран и подписан проектодоговор за заем от акционер (наричан по-нататък „офертата за заем от акционер“). Последното не подписва този проектодоговор и заемът от акционер така и не се предоставя.
- 18 На 15 януари 2003 г. FT сключва заеми, като издава облигации на обща стойност от 5,5 милиарда евро. Тези облигационни заеми не са обезпечени или гарантирани от държавата.
- 19 На 10 февруари 2003 г. FT подновява част от синдикиран кредит с настъпващ падеж в размер до 15 милиарда евро.
- 20 На 4 март 2003 г. стартира предвидената в план „Ambition 2005“ операция по увеличаването на собствените средства. На 24 март 2003 г. FT увеличава капитала си с 15 милиарда евро. Френската държава участва в тази операция с 9 милиарда евро пропорционално на своята част от капитала на FT. Сумата от 6 милиарда евро е гарантирана от съставен от 21 банки банков синдикат. Операцията приключва на 11 април 2003 г.
- 21 FT приключва финансовата 2002 година със загуба от около 21 милиарда евро и нетен финансов дълг от около 68 милиарда евро. Балансът за финансовата 2002 година, публикуван от FT на 5 март 2003 г., показва повишаване на оборота с 8,4%, на оперативната печалба преди амортизационни отчисления с 21,1% и на оперативния резултат с 30,9%. Към 14 април 2003 г. френската държава притежава 58,9% от капитала на FT, 28,6% от който посредством ERAP.

Административното производство и спорното решение

- 22 На 4 декември 2002 г., в съответствие с член 88, параграф 3 ЕО и с член 2 от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 година за установяване на подробни правила за прилагането на член [88 ЕО] (ОВ L 83, 1999 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 41), Френската република уведомява Комисията за предвидените от план „Ambition 2005“ финансови мерки, включително за офертата за заем от акционер.
- 23 На 22 януари 2003 г. Bouygues SA и Bouygues Télécom SA (наричани по-нататък общо „дружествата Bouygues“), две дружества, учредени по френското право, второто от които осъществява дейност на френския пазар за мобилна телефония, сезират Комисията с жалба относно някои помощи, за които се твърди, че са предоставени от френската държава на FT в рамките на рефинансирането на последното. Жалбата се отнася по-специално, от една страна, до съобщението за инвестиция на френската държава в размер на 9 милиарда евро, и от друга страна, до изявленията от 12 юли, 13 септември и 2 октомври 2002 г. (наричани по-нататък „изявленията от и след юли 2002 г.“).
- 24 С писмо от 31 януари 2003 г. Комисията уведомява Френската република за решението си за започване на предвидената в член 88, параграф 2, ЕО официална процедура по разследване във връзка по-специално с приетите от френската държава в подкрепа на FT финансови мерки (наричано по-нататък „решението за започване на официалната процедура по разследване“) (ОВ С 57, 2003 г., стр. 5). В него Комисията отправя покана към заинтересованите страни да представят своите мнения относно разглежданите мерки.
- 25 На 3 август 2004 г. Комисията уведомява френските власти за спорното решение.
- 26 В съображение 185 от посоченото решение, съдържащо се в дял б от последното, озаглавен „Предмет на настоящото решение“, Комисията посочва между другото, че мерките, за които е направено уведомление, не могат да се анализират, „без да се вземат предвид изявленията на [френското] правителство от юли до декември 2002 г.“ Всъщност с тези изявления френските власти изразявали желанието си да приемат адекватни мерки, за да разрешат финансовите затруднения на FT. Офертата за заем от акционер материализирала по-рано изразените им намерения.
- 27 В съображение 186 от спорното решение Комисията излага следното:
- „В настоящия случай Комисията констатира, че мерките от декември 2002 г., които са предмет на уведомлението, са предшествани от няколко изявления и мерки на френските власти от и след юли [2002 г.]. От една страна, тези изявления и мерки позволяват да се разберат по-добре причините за мерките от декември [2002 г.] и техния обхват. От друга страна, тези предварителни изявления и мерки със сигурност оказват влияние върху представата на пазарите и икономическите оператори за положението на FT през декември [2002 г.]. Тъй като самото поведение на икономическите оператори е повлияно от поведението на държавата, то не представлява обективен критерий за по-нататъшна преценка на поведението на държавата. Следователно тези предварителни намеси трябва да бъдат взети предвид при анализа на това дали мерките от декември [2002 г.] представляват помощ“.
- 28 В съображение 187 от спорното решение Комисията отбелязва, че всъщност е възможно поредицата от изявления и мерки на френските власти от и след юли 2002 г. да се анализират като „едно цяло, чийто конкретен израз са мерките от декември [2002 г.]“.

29 По-нататък, в съображения 188—191 от спорното решение Комисията посочва следното:

„(188) Анализът на настоящия случай показва на пръв поглед времево несъответствие между предимствата за предприятието, които са особено изразени през юли [2002 г.], и потенциалното ангажиране на държавни ресурси, което изглежда по-ясно установено през декември [2002 г.]. Всъщност изявленията на министъра на икономиката [...] биха могли да се квалифицират като помощ, доколкото тези изявления очевидно оказват влияние върху пазарите и предоставят предимство на [FT]. Поради това не е лесно да се установи по несъмнен начин дали изявлението [от 12] юли 2002 г. може да ангажира поне потенциално държавни ресурси. [...]

(189) В настоящия случай обаче Комисията не разполага с достатъчно доказателства, за да установи по неопровержим начин наличието на помощ въз основа на тази новаторска теза. За сметка на това тя счита, че може да установи наличието на елементи на помощ, като следва по-традиционен подход, изхождайки от мерките от декември [2002 г.], за които е било отправено уведомление[то].

(190) Всъщност, от една страна, наличието на ангажиране на държавни ресурси е очевидно през декември [2002 г.]. От друга страна, като се вземе предвид влиянието, което предварителните изявления и мерки оказват върху пазарите, наличието на предимство за [FT] през декември също е очевидно.

(191) В това отношение „принципът на частния инвеститор, действащ в условията на пазарна икономика“, не може да обоснове тази намеса от декември [2002 г.], както твърдят френските власти, тъй като поведението на икономическите оператори през декември очевидно е повлияно от предварителните действия и изявления на правителството от и след юли [2002 г.]. Дори да можем да се съмняваме, че изявлени[ето] от [12] юли [2002 г.] [е] достатъчно конкретн[о], за да представлява[...] сам[о] по себе си помощ, няма никакво съмнение, че т[ова] изявлени[е] [е] бил[о] повече от достатъчн[о], за да „изкрив[и]“ представата на пазарите и да [повлия[е] върху] по-нататъшното поведение на икономическите оператори. Ако това е така, въпросното поведение на икономическите оператори не може да се вземе предвид като неутрална база за сравнение, за да се прецени последващото поведение на [френската] държава. Следователно презумпцията, основана на „принципа на частния инвеститор, действащ в условията на пазарна икономика“, не може да се основе на положението на пазара, такова каквото е било през декември [2002 г.], а логично трябва да се основе на положение на пазара, което не е изкривено под влияние на предварителните изявления“.

30 След като констатира, че предоставеното на FT предимство нарушава или заплашва да наруши конкуренцията и може да засегне търговията между държавите членки (съображения 198—201 от спорното решение), в дял 8 от спорното решение, озаглавен „Принцип на разумния частен инвеститор“, Комисията анализира въпроса дали посоченият принцип е бил спазен, като се имат предвид всички изявления на френските власти в месеците преди офертата за заем от акционер (съображения 203—230 от спорното решение). Всъщност съдържанието на тези изявления и ефектът им върху пазара сочели, че още през юли 2002 г. френската държава е взела решението да подкрепи FT (съображение 203 от спорното решение).

31 Като се позовава по-специално на доклада от 28 април 2004 г., който сочи необичайно и значително увеличаване на стойността на акциите и на облигациите на FT след изявлението от 12 юли 2002 г., на прессъобщението на S & P от същия ден, както и на доклад на Deutsche Bank от 22 юли 2002 г., Комисията заключава, че „пазарът е счел тези изявления [на френските власти] за надеждна стратегия за ангажирането на [френската] държава в подкрепа на FT“ (съображения 220 и 221 от спорното решение).

- 32 В съображение 222 от спорното решение Комисията добавя, че тези изявления са имали много голям ефект върху пазара. Всъщност те способствали за възвръщането на доверието на финансовите пазари и били определящи за запазването на рейтинга на FT в инвестиционния клас. Евантуално понижаване на този рейтинг щяло да направи офертата за заем от акционер по-малко вероятна и със сигурност много по-обременяваща.
- 33 Според Комисията, „[в]ъпреки че мерките, за които е направено уведомлението от декември [2002 г.], разглеждани поотделно, може и да създават илюзия за съвсем рационални операции, това изобщо не променя факта, че поведението на икономическите оператори през декември очевидно е повлияно от действията и изявленията на [френската] държава отпреди това, и в частност от и след юли 2002 г., които сочат за намерението на [френската] държава да разреши проблемите с финансирането на [FT]“ (съображение 225 от спорното решение). В този смисъл решението на френските власти да изпреварят рекапитализацията на FT чрез предоставянето на кредитна линия материализира техните изявления (съображение 226 от спорното решение).
- 34 Според Комисията обстоятелството, че извършената през април 2003 г. операция по рекапитализацията на FT е била успешна и че офертата за заем от акционер така и не е била реализирана, няма решаващо значение. При прилагането на критерия за разумния частен инвеститор следвало всъщност да се изходи от фактите, с които разполага инвеститорът към момента на вземане на неговото решение да инвестира. Освен това, доколкото изявленията на френските власти са оказали влияние върху пазара и върху поведението на икономическите оператори, Комисията не можела „да се основе на поведението на останалите икономически оператори, за да прецени поведението на държавата и така да приложи критерия за съвпадане във времето“. Според Комисията „[в]същност направените през юли и повторени след това изявления на [френската] държава, че ще направи необходимото, за да позволи на [FT] да преодолее проблемите си с финансирането, нарушават теста за съвпадение, доколкото и така не може да се счете, че частните инвеститори са взели решение само въз основа на положението на [FT], и то независимо от въпроса дали тези изявления [представяват или не] държавна помощ“. Прилагането на принципа на разумния частен инвеститор не можело да се основе на положението на пазара през декември 2002 г., а логично трябвало да се основе „на положение на пазара, което не е изкривено от предварителните изявления и намеси“ (съображение 227 от спорното решение).
- 35 „Изглежда[ло]“ обаче, че разгледани в контекста на положението преди юли 2002 г., съответните решения за инвестиции не спазват този принцип (съображение 228 от обжалваното решение). Към онзи момент FT се намирало в труден икономически контекст и било загубило доверието на пазарите, а френските власти още не били взели никакви мерки за подобряване на управлението на FT и резултатите му, нито били направили задълбочен одит, нито назначили нов ръководен екип, нито дори подготвили план за оздравяване на предприятието. При тези обстоятелства е „невероятно един частен инвеститор да направи след юли 2002 г. изявления, [подобни] на тези на френското правителство, които от чисто икономическа гледна точка могат да ангажират сериозно надеждността и репутацията му, а от правна гледна точка дори да го задължат, считано от тази дата, при всяко положение да подкрепи финансово [FT]“. По този начин такъв инвеститор би поел сам и без никаква компенсация много голям риск по отношение на FT. Дори основен акционер, който притежава същата информация, с която навремето са разполагали френските власти, обаче не би направил изявления в подкрепа на FT през юли 2002 г., без преди това да направи задълбочен одит на неговото финансово положение и на необходимите оздравителни мерки, за да може да прецени степента на риска и перспективите за печалба, които носи една такава стъпка. Във всички случаи такъв основен акционер би се нуждал от участието на финансовите пазари, за да оздрави положението на FT. Посочените пазари обаче „не изглеждат по това време готови да инвестират или да предоставят голям кредит на FT“ (съображение 229 от спорното решение).

- 36 Затова според Комисията „[e] било малко вероятно през юли 2002 г. разумен частен инвеститор в същото положение като френската държава да направи изявления в подкрепа на FT предвид икономическото положение на FT и липсата на ясна и пълна информация на негово разположение по този въпрос“. Още по-малко вероятно било разумен частен инвеститор „да предостави акционерен заем и така сам да поеме много голям финансов риск“ (съображение 229 от обжалваното решение).
- 37 От всичко гореизложено Комисията заключава, че „[критерият] на разумния частен инвеститор, действащ в условията на пазарна икономика, не [e] изпълнен“ и че „[с]ледователно предимството, предоставено на FT посредством [офертата] за заема от акционер — разгледан в светлината на предварителните изявления и намеси на френските власти — [e] държавна помощ, макар да е трудно да се определи обхватът на предоставеното предимство“ (съображение 230 от спорното решение).
- 38 Член 1 от това решение предвижда, че „поставен в контекста на изявленията [...] [направени] от и след юли 2002 г., заемът от акционер, предоставен от [Френската република] на [FT] през декември 2002 г. под формата на кредитна линия в размер на 9 милиарда евро, представлява държавна помощ, несъвместима с общия пазар“.

Предходните съдебни производства

- 39 Съответно на 13 октомври 2004 г. (дело T-425/04), на 5 ноември 2004 г. (дело T-444/04) и на 9 ноември 2004 г. (дело T-450/04) Френската република, FT и дружествата Bouygues подават в секретариата на Общия съд жалби, с които искат изцяло да бъде отменено спорното решение. На 12 ноември 2004 г. (дело T-456/04) Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications (Френското сдружение на операторите на далекосъобщителни мрежи и услуги) (AFORS Télécom) подава в секретариата на Общия съд жалба, с която иска да бъде отменен член 2 от това решение.
- 40 С решение от 21 май 2010 г., Франция/Комисия(T-425/04, T-444/04, T-450/04 и T-456/04, EU:T:2010:216) Общият съд, от една страна, отменя член 1 от спорното решение и от друга страна, постановява, че няма основание за произнасяне по същество по исканията за отмяна на член 2 от това решение.
- 41 По-конкретно, в точка 298 от това съдебно решение Общият съд преценява, че Комисията не е доказала, че съобщението от 4 декември 2002 г. е довело до прехвърляне на държавни ресурси.
- 42 От друга страна, що се отнася до офертата за заем от акционер, в точка 299 от посоченото съдебно решение Общият съд преценява, че доколкото Комисията не е установила надлежно наличието на произтичащо от тази оферта предимство, на още по-голямо основание е невъзможно той да заключи, че е налице свързано с това предимство прехвърляне на ресурси.
- 43 С жалби, подадени в секретариата на Съда съответно на 4 и 3 август 2010 г., дружествата Bouygues (дело С-399/10 Р) и Комисията (дело С-401/10 Р) обжалват съдебното решение от 21 май 2010 г., Франция/Комисия(T-425/04, T-444/04, T-450/04 и T-456/04, EU:T:2010:216).
- 44 С решение от 19 март 2013 г., Bouygues и Bouygues Télécom/Комисия и др. и Комисия/Франция и др.(С-399/10 Р и С-401/10 Р, EU:С:2013:175, наричано по-нататък „решение Bouygues“) Съдът отменя решение от 21 май 2010 г., Франция/Комисия (T-425/04, T-444/04, T-450/04 и T-456/04, EU:T:2010:216), връща дела T-425/04, T-444/04 и T-450/04 на Общия съд за произнасяне по изложените пред него основания и по направените пред него искания, по които Съдът не се е произнесъл, и не се произнася по съдебните разноски.

- 45 В това отношение, най-напред, в точка 76 от решение Vouugues Съдът установява, че в спорното решение Комисията не е изразила становище по довода, повдигнат от дружествата Vouugues в жалбата им от 22 януари 2003 г., съгласно който изявленията от и след юли 2002 г. сами по себе си съставляват държавни помощи. Той изтъква по-конкретно в точки 73—75 от това съдебно решение, че тези изявления са взети предвид само доколкото са обективно релевантни за преценката на офертата за заем от акционер и че Комисията ги е разгледала само като контекст на установената държавна помощ.
- 46 Затова в точка 77 от решение Vouugues Съдът постановява, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като в точки 128 и 131 от съдебното решение от 21 май 2010 г. Франция/Комисия (T-425/04, T-444/04, T-450/04 и T-456/04, EU:T:2010:216) е приел, че член 1 от спорното решение съдържа отказ на Комисията да квалифицира изявленията от и след юли 2002 г. като държавна помощ. Всъщност липсата на становище на Комисията по въпроса дали изявленията сами по себе си могат да се квалифицират като държавна помощ, поставен с жалбата на дружествата Vouugues, не може като такава да бъде приравнена на решение за отхвърляне на исканията на тези жалбоподатели.
- 47 По-нататък, в точки 103 и 104 от решение Vouugues Съдът посочва, че тъй като има различни форми на държавна намеса и тъй като те трябва да се преценяват в зависимост от техните последици, не може да се изключи възможността няколко последователни мерки на намеса на държавата да бъдат разглеждани за целите на прилагането на член 107, параграф 1, ДФЕС като една-единствена мярка. По-специално такъв може да бъде случаят, когато последователни мерки са толкова тясно свързани по такъв начин една с друга, и по-специално с оглед на тяхната времева последователност, тяхната цел и състоянието на предприятието към момента на осъществяването им, че е невъзможно да бъдат отделени една от друга.
- 48 От това Съдът прави извода в точка 105 от решение Vouugues, че като е приел, че е необходимо да се установи намаляване на държавния бюджет или достатъчно конкретен икономически риск от обременяването му с тежест, които са тясно свързани със, съответстват на или са породени от специфично предимство, произтичащо било от съобщението от 4 декември 2002 г., било от офертата за заем от акционер, Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, състояща се в прилагането на критерий, който изначално изключва възможността тези мерки на държавна намеса да бъдат разглеждани като една-единствена мярка в зависимост от връзките помежду им и от техните последици.
- 49 И накрая, Съдът преценява, че разполага с фактите и доказателствата, необходими за окончателно решаване на спора, от една страна, що се отнася до искането по дело T-450/04 за отмяна на член 1 от спорното решение, доколкото Комисията е отказала да квалифицира като държавни помощи изявленията от и след юли 2002 г., и от друга страна, що се отнася до втората част от второто основание и до третото основание, изложени от Френската република и FT в подкрепа на жалбите им по дела T-425/04 и T-444/04, доколкото с тази част и с това основание се оспорва установеното със спорното решение наличие на предимство, предоставено от френската държава на FT.
- 50 По отношение на първия пункт в точка 118 от решение Vouugues Съдът преценява, че основанията на жалбата по дело T-450/04 за отмяна на член 1 от спорното решение, доколкото Комисията е отказала да квалифицира изявленията от и след юли 2002 г. като държавни помощи, не могат да доведат до желания резултат.
- 51 Що се отнася до втория пункт, в точки 129—131 от решение Vouugues Съдът прави извод от някои пасажи от съображения 194 и 196 на спорното решение, че според преценката на Комисията съобщението от 4 декември 2002 г. и офертата за заем от акционер, взети заедно, са

предоставили предимство, водещо до ангажиране на държавни ресурси по смисъла на 107, параграф 1, ДФЕС, и че основателно тази институция е разгледала заедно тези две мерки, доколкото е било очевидно, че първата не може да бъде отделена от втората.

- 52 В точки 140 и 141 от решение Vouygues обаче Съдът установява, че етапът на производството не позволява спорът да бъде решен, що се отнася, по-конкретно, до второто и третото основание, изложени от Френската република и от FT, доколкото с тези основания се оспорва прилагането от Комисията на критерия за разумния частен инвеститор.

Производството пред Общия съд и обжалваното съдебно решение

- 53 След произнасянето на решение Vouygues дела T-425/04 RENV, T-444/04 RENV и T-450/04 RENV са преразпределени на шести разширен състав на Общия съд.
- 54 С писмо от 22 юли 2013 г. France Télécom уведомява Общия съд, че от 1 юли 2013 г. е променило наименованието си и вече е Orange.
- 55 С определения на председателя на шести разширен състав на Общия съд от 27 юни 2014 г., от една страна, дружествата Vouygues са заличени по дело T-444/04 RENV като встъпили страни в подкрепа на исканията на Комисията и от друга страна, дело T-450/04 RENV е заличено в регистъра на Общия съд, тъй като тези дружества се отказват от искането си за встъпване и оттеглят своята жалба.
- 56 С определение на председателя на шести разширен състав на Общия съд от 15 юли 2014 г. дела T-425/04 RENV и T-444/04 RENV са съединени за целите на устната фаза на производството и на съдебното решение.
- 57 По дело T-425/04 RENV, Френската република, подпомагана от Федерална република Германия, и по дело T-444/04 RENV, Orange, искат от Общия съд да отмени спорното решение и да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.
- 58 По тези дела Комисията иска жалбата да се отхвърли като неоснователна и Френската република и Orange да бъдат осъдени да заплатят съдебните разноски. В съдебното заседание от 24 септември 2014 г. Комисията иска също така да се отхвърли жалбата по дело T-444/04 RENV като недопустима.
- 59 С обжалваното съдебно решение Общият съд най-напред отхвърля повдигнатото от Комисията по дело T-444/04 RENV възражение за недопустимост с мотива, че Orange има възникнал и все още съществуващ интерес от отмяната на член 1 от спорното решение.
- 60 По-нататък той обсъжда искането за отмяна на член 1 от спорното решение. В рамките на това обсъждане Общият съд, от една страна, отхвърля първите основания на жалбата с мотива, че и едното и другото са изведени от нарушение на абсолютни процесуални предпоставки и на правото на защита. От друга страна, той анализира заедно и уважава второто и третото основания на жалбите, изведени от грешки в прилагането на правото и от явни грешки в преценката, що се отнася до прилагането на критерия за разумния частен инвеститор. Вследствие на това той отменя посочения член 1.
- 61 Общият съд преценява, че при тези условия няма основание за произнасяне по исканията на Френската република и на Orange за отмяна на член 2 от спорното решение.

62 И накрая, с оглед на тези съображения Общият съд осъжда Комисията да понесе направените от нея съдебни разноски, както и осем десети от съдебните разноски, направени от Френската република и от Orange.

Искания на страните

63 Комисията предявява пред Съда като главно искане:

— да отмени обжалваното съдебно решение в частта, в която с него се отменя член 1 от спорното решение и се осъжда Комисията да понесе направените от нея съдебни разноски, както и да заплати осем десети от съдебните разноски, направени от Френската република и от Orange по дела T-425/04 и T-444/04,

— да отхвърли жалбите на Френската република и на Orange по дела T-425/04 и T-444/04 и

— да осъди Френската република и Orange да заплатят съдебните разноски.

64 При условията на евентуалност тази институция иска от Съда да върне дела T-425/04 и T-444/04 на Общия съд и да не се произнася по съдебните разноски.

65 Orange и Френската република — като главно искане — искат жалбата да бъде отхвърлена и Комисията да бъде осъдена да заплати съдебните разноски.

66 При условията на евентуалност, в хипотезата, в която Съдът отмени обжалваното съдебно решение, Френската република иска дело T-425/04 RENV да бъде върнато на Общия съд, за да се произнесе по първата част на второто основание на жалбата, както и по третото и четвъртото основания от нея.

67 При условията на евентуалност спрямо горното тази държава членка иска от Съда да уважи посочената част и посочените основания на жалбата и да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.

По жалбата

68 В подкрепа на своята жалба Комисията сочи четири основания, изведени, първото, от нарушение на задължението за мотивиране, второто, от седем отделни нарушения на член 107, параграф 1, ДФЕС, третото, от превишаване на пределите на съдебния контрол, четвъртото, от неправилно тълкуване и дори от изопачаване на спорното решение.

69 Orange оспорва допустимостта на първото и на второто основание от жалбата.

По допустимостта на първото и на второто основание от жалбата

Доводите на Orange

70 Orange изтъква, че съгласно член 1 от спорното решение, от една страна, единствените мерки на намеса на френската държава, които може да се разглеждат като една-единствена мярка на намеса, квалифицирана като държавна помощ, са съобщението от 4 декември 2002 г. и офертата за заем от акционер, и от друга страна, че изявленията от и след юли 2002 г. са взети предвид само като обстоятелство от контекста. Такива били и доводите на Комисията в различните производства пред Общия съд и пред Съда.

- 71 По-конкретно, както всъщност било видно от точка 259 от обжалваното съдебно решение, дори и в отговора си на изричния и конкретен въпрос на Общия съд по този пункт Комисията никога не стигнала до там да твърди, че изявленията от и след юли 2002 г., подобно на съобщението от 4 декември 2002 г. и офертата за заем от акционер, са елементи от състава на една-единствена мярка на намеса, квалифицирана като държавна помощ.
- 72 При тези условия Orange счита, че първото и второто основание на жалбата трябва да бъдат обявени за недопустими, щом като в тези основания Комисията се позовава на нови доводи, които се състоят в това да се твърди, че Общият съд не се е произнесъл по въпроса дали посочените изявления е следвало да бъдат включени в обхвата на една-единствената мярка на намеса.

Съображения на Съда

- 73 Достатъчно е да се посочи, както се установява както от писменото становище на френското правителство, така и от точка 255 от обжалваното съдебно решение, че Комисията излага пред Общия съд доводи, съгласно които изявленията от и след юли 2002 г. следва да бъдат включени в обхвата на единствената мярка за намеса в подкрепа на FT, и че последното отговаря изрично на тези доводи в точки 256—261 от посоченото съдебно решение.
- 74 При тези условия възражението за недопустимост, повдигнато от Orange, изведено от това, че посочените доводи са нови в хода на производството по обжалване, трябва да бъде отхвърлено.

По първото основание, изведено от нарушение на задължението за мотивиране

Доводи на Комисията

- 75 Комисията изтъква, най-напред, че Общият съд не се е съобразил с установените в решение *Voужуег* принципи, по-нататък, че той не е отговорил в достатъчна степен на повдигнатите от нея доводи в производството след връщане на делото, и накрая, намира противоречия в неговите разсъждения.
- 76 Всъщност, когато Общият съд излагал в точки 185—196 от обжалваното съдебно решение релевантната според него съдебна практика от гледна точка на критерия за разумния частен инвеститор, той не посочвал решение *Voужуег* и следователно не си е поставял въпроса дали това решение внася уточнения по отношение на обхвата на този критерий.
- 77 Комисията допълва по-нататък, че в писменото си становище след връщане на делото тя разяснила с какво изявленията от и след юли 2002 г. обективно са част от контекста на анализа на офертата за аванс от акционер и с какво те икономически и функционално са свързани с него по време, за да съставляват една-единствена мярка на намеса с тази оферта. Макар и Общият съд да анализирал в точки 255—258 от обжалваното съдебно решение някои аспекти на понятието за една-единствена мярка на намеса, той се ограничил до това да обсъжда семантични въпроси, като не пристъпил към истинско разглеждане на доводите на Комисията.
- 78 И накрая, Комисията твърди, че Общият съд изпада в противоречие, като приема, от една страна, в точки 219 и 222 от обжалваното съдебно решение, че за да се провери дали френската държава е възприела или не поведението на разумен частен инвеститор при условията на пазарна икономика, е следвало да се вземе предвид контекстът от декември 2002 г., през който са взети мерките за финансова подкрепа, и така от този контекст да се изключат изявленията от и след юли 2002 г., и от друга страна, в точки 227 и 228 от това съдебно решение, че за да

прецени икономическата рационалност на поведението на френската държава, Комисията е можела да вземе предвид всички обстоятелства, характеризиращи този контекст, включително и тези изявления.

Съображения на Съда

- 79 Следва да се припомни, че предвиденото в член 296 ДФЕС задължение за мотивиране представлява съществено процесуално изискване, което трябва да се разграничава от въпроса за основателността на мотивите, тъй като последният спада към законосъобразността по същество на спорния акт (решение от 29 септември 2011 г. *Elf Aquitaine/Комисия*, C-521/09 P, EU:C:2011:620, т. 146 и цитираната съдебна практика).
- 80 Според постоянната практика на Съда предвиденото в член 36 и в член 53, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз задължение на Общия съд да мотивира решенията си, не изисква от него да излага изчерпателно и да посочва поединично всички представени от страните по спора съображения. Следователно мотивите могат да бъдат и имплицитни, при условие че дават възможност на заинтересованите лица да се запознаят с мотивите, на които се основава Общият съд, а на Съда — да разполага с достатъчно данни, за да упражни своя съдебен контрол в рамките на производство по обжалване (решение от 8 март 2016 г., *Гърция/Комисия*, C-431/14 P, EU:C:2016:145, т. 38).
- 81 В случая следва да се приеме за установено, че мотивите, съдържащи се в т. 185—196, 219, 222, 227, 228 и 255—258 от обжалваното съдебно решение, дават възможност на заинтересованите лица, и в частност на Комисията, да се запознаят с мотивите, на които се е основал Общият съд, а на Съда — да разполага с достатъчно данни, за да упражни своя съдебен контрол в рамките на настоящото производство по обжалване.
- 82 Всъщност, както основателно изтъкват това френското правителство и Orange, не могат сами по себе си да съставляват липса на мотиви нито обстоятелството, че припомняйки съдебната практика в точки 185—196 от обжалваното съдебно решение, Общият съд не е посочил решение *Bougues*, нито обстоятелството, че той е отхвърлил след подробен анализ в точки 255—258 от това съдебно решение претенциите на Комисията.
- 83 Нещо повече, доводът на Комисията, съгласно който съществува противоречие между, от една страна, точки 219—222 от обжалваното съдебно решение, и от друга страна, точки 227 и 228 от него, е изведен от неправилен прочит на тези точки. Всъщност в посочените точки Общият съд се ограничава с това да посочи, че Комисията не може да вземе предвид само изявленията от и след юли 2002 г., като изключи други релевантни за анализа обстоятелства.
- 84 С оглед на предходните съображения първото основание на жалбата трябва изцяло да бъде отхвърлено по същество.

По третото основание, изведено от превишаване на пределите на съдебния контрол

Доводи на Комисията

- 85 С третото основание за обжалване, което следва да се разгледа на второ място, Комисията изтъква, че критерият за разумния частен инвеститор предполага комплексна икономическа преценка, в рамките на която според нея тя има широко право на преценка. Вследствие на това в тази област съдебният контрол трябвало по принцип да се ограничи до проверката за явна

грешка в преценката на фактите. По-конкретно, в рамките на този контрол съдът на Европейския съюз не можел да замести преценката на Комисията със своята икономическа преценка.

- 86 Когато обаче в точки 235 и 236 от обжалваното съдебно решение Общият съд приел, че начинът, по който пазарът е възприел изявленията от и след юли 2002 г., не е релевантен в настоящия случай, според мнението на Комисията той е заместил със своя собствен анализ нейния анализ, докато трябвало само да разгледа дали съображения 210, 217 и 229 от спорното решение са опорочени от явна грешка в преценката.

Съображения на Съда

- 87 Съгласно постоянната практика на Съда понятието за държавна помощ, както е определено в Договора за функционирането на ЕС, има правен характер и трябва да се тълкува въз основа на обективни фактори. По тази причина съдът на Съюза по принцип трябва да упражнява цялостен контрол по въпроса дали дадена мярка попада в приложното поле на член 107, параграф 1, ДФЕС, като отчита както конкретните обстоятелства по отнесения до него спор, така и техническия характер или сложността на направените от Комисията преценки (решение от 21 юни 2012 г. BNP Paribas и BNL/Комисия, C-452/10 P, EU:C:2012:366, т. 100).
- 88 Действително Съдът е приел, че съдебният контрол е ограничен, що се отнася до установяването на това дали дадена мярка попада в приложното поле на член 107, параграф 1 ДФЕС, когато преценките на Комисията са сложни или имат технически характер (решение от 21 юни 2012 г., BNP Paribas и BNL/Комисия, C-452/10 P, EU:C:2012:366, т. 103).
- 89 В това отношение, когато за Комисията е необходимо да приложи критерия за разумния частен инвеститор в условията на пазарна икономика, за да провери дали дадена мярка попада в приложното поле на член 107, параграф 1 ДФЕС, използването на този критерий предполага по принцип извършването от страна на Комисията на сложна икономическа преценка (вж. в този смисъл решение от 2 септември 2010 г., Комисия/Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, т. 68).
- 90 В случая, както основателно посочват френското правителство и Orange, от една страна, критикуваните от Комисията съображения на Общия съд не се отнасят до самото прилагане на критерия за разумния частен инвеститор, а до момента, който Комисията е следвало да приеме за меродавен, за да направи тази преценка, и вследствие на това, до доказателствата, които е следвало тя да вземе предвид в това отношение.
- 91 От друга страна, дори и да се предположи, че проверката, която Общият съд е бил компетентен да извърши в това отношение, е трябвало да бъде ограничена, както твърди Комисията, това обстоятелство не означава, че Общият съд е трябвало да се въздържа от проверка на дадената от Комисията правна квалификация на данните от икономическо естество. Всъщност, при все че последният не може да замести със своята собствена преценка икономическата преценка на Комисията, от вече постоянната практика на Съда се установява, че съдът на Съюза трябва по-конкретно да провери не само дали посочените доказателства точно установяват фактите, дали са достоверни и съгласувани, но и дали тези доказателства съставляват съвкупността от всички релевантни данни, които трябва да бъдат взети предвид при преценката на дадена сложна ситуация, както и това дали те са от такъв характер, че да подкрепят изведените от тях заключения (вж. по-специално решение от 11 септември 2014 г., СВ/Комисия, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, т. 46).
- 92 В точки 235—248 от обжалваното съдебно решение обаче Общият съд прави именно анализ на преценката, дадена от Комисията на доказателствата, на които тя се е основава, за да прецени дали критерият за разумния частен инвеститор е следвало да се приложи към юли 2002 г., а не

към декември 2002 г. В това отношение той приема, че тази преценка се основава на избирателно отчитане на наличните доказателства и че тези доказателства не са от естество да подкрепят изведените от тях заключения на Комисията. Затова той решава, че преценката, направена от последната, е опорочена от явна грешка.

- 93 Така, с оглед на припомнената в точка 91 от настоящото съдебно решение съдебна практика, и противно на твърдението на Комисията, като е извършил такъв анализ, Общият съд не е превишил пределите на контрола, който е следвало да упражни.
- 94 От това следва, че третото основание трябва да се отхвърли по същество.

По четвъртото основание, изведено от неправилно тълкуване, дори от изопачаване на спорното решение, както и от изопачаване на фактите

Доводи на Комисията

- 95 С четвъртото основание от жалбата, което следва да се разгледа на трето място, Комисията поддържа, че Общият съд е изопачил спорното решение, като в точки 246—248 от обжалваното съдебно решение е приел, от една страна, че очакванията на пазара не можели сами по себе си да създадат задължение за действие и че Комисията не доказва, че неспазването от страна на държавата на изявленията ѝ по отношение на FT е можело да застраши репутацията на тази държава на финансовите пазари. Всъщност в съображение 217 от решението на Комисията се съдържали конкретни доказателства за това.
- 96 От друга страна, тази институция поддържа, че Общият съд е изопачил фактите и като е приел, че разумен частен инвеститор би могъл да направи изявления, сходни с изявленията от и след юни 2002 г., докато до началото на декември 2002 г. нито френското правителство, нито FT са разполагали с план за финансово оздравяване и с прогнозна оценка за необходимия капитал. Комисията всъщност разяснява, че ако не е налице информация за финансовите резултати от нейната операция, държавата не може да претендира, че действа като разумен частен инвеститор.

Съображения на Съда

- 97 Съгласно член 256, параграф 1, втора алинея ДФЕС и член 58, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз единствено Общият съд е компетентен, от една страна, да установява фактите, освен в случаите, когато неточността на фактическите му констатации следва от представените пред него материали по делото, и от друга страна, да преценява тези факти (решения от 6 април 2006 г., General Motors/Комисия, C-551/03 P, EU:C:2006:229, т. 51 и от 29 март 2011 г., ThyssenKrupp Nirosta/Комисия, C-352/09 P, EU:C:2011:191, т. 179).
- 98 Следователно освен в случай на изопачаване на представените пред Общия съд доказателства, преценката на фактите не представлява правен въпрос, който в това си качество подлежи на контрол от Съда (решения от 18 май 2006 г., Archer Daniels Midland и Archer Daniels Midland Ingredients/Комисия, C-397/03 P, EU:C:2006:328, т. 85 и от 29 март 2011 г., ThyssenKrupp Nirosta/Комисия, C-352/09 P, EU:C:2011:191, т. 180).
- 99 Когато твърди изопачаване на доказателствата от Общия съд, жалбоподателят трябва, съгласно член 256 ДФЕС, член 58, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз и член 168, параграф 1, буква г) от Процедурния правилник на Съда, да посочи точно доказателствата, които са изопачени, и да докаже грешките в анализа, които според него са довели Общия съд до това изопачаване (решения от 17 юни 2010 г., Lafarge/Комисия, C-413/08 P, EU:C:2010:346,

т. 16 и цитираната съдебна практика). От друга страна, съгласно постоянната практика на Съда изопачаването трябва ясно да личи от материалите по делото, без да е необходимо да се прибегва до нова преценка на фактическите обстоятелства и на доказателствата (решение от 27 октомври 2011 г. Австрия/Scheucher-Fleisch и др., C-47/10 P, EU:C:2011:698, т. 59 и цитираната съдебна практика).

- 100 В случая, най-напред, видно от точка 246 от обжалваното съдебно решение, Общият съд е взел предвид съображение 217 от спорното решение, както основателно изтъква това френското правителство.
- 101 По-нататък, в точка 92 от настоящото решение беше посочено, че Общият съд е разгледал в точки 235—248 от обжалваното съдебно решение направената от Комисията преценка на доказателствата, на които тази институция се е основала, за да приеме, че критерият за разумния частен инвеститор е уместно да се приложи към юли 2002 г., а не към декември 2002 г.; че той е приел, че тази преценка се основава на избирателно отчитане на наличните доказателства и че тези доказателства не са от естество да подкрепят изведените от тях заключения на Комисията.
- 102 И накрая, налага се изводът, че със своите доводи Комисията не посочва точно доказателствата, които според нея са явно изопачени от Общия съд, а оспорва направената от Общия съд преценка на фактите, съгласно която съдържашите се в спорното решение заключения не са подкрепени надлежно от представените в тяхна подкрепа доказателства.
- 103 Така, с оглед на предходните съображения, Комисията не може да твърди, че Общият съд е изопачил спорното решение, както и доказателствата.
- 104 От това следва, че четвъртото основание трябва да се отхвърли по същество.

По второто основание, изведено от нарушения на член 107, параграф 1 ДФЕС

Доводи на Комисията

- 105 С второто основание на жалбата си Комисията изтъква, че като разграничава изявленията от и след юли 2002 г. от съобщението от 4 декември 2002 г. и от офертата за заем на акционер, Общият съд отделя успокояването на пазарите в резултат на тези изявления, от една страна, от увеличението на средствата за финансиране, от друга страна, и по този начин възприема поантилистки подход, основан на седем грешки в прилагането на правото, които съставляват и нарушения на член 107, параграф 1 ДФЕС. Този довод се състои от седем части.
- 106 В първата част Комисията поддържа, че Общият съд е допуснал грешка в прилагането на правото, като в точки 219—248 от обжалваното съдебно решение е определил точен момент, към който трябва да се прилага критерият за разумния частен инвеститор. Съгласно становището на тази институция посоченият подход противоречи на точка 103 от решение *Vougues*, съгласно която не може да се изключи възможността няколко последователни държавни мерки да се разгледат като една-единствена мярка за целите на прилагането на член 107, параграф 1 ДФЕС.
- 107 Всъщност Съдът не само преценил, че няколко събития, които не настъпват едновременно, могат да бъдат преценявани заедно, но той също така приел, че не е необходимо всяко от тези събития да води едновременно до предоставяне на предимство и до прехвърляне на държавни ресурси. Достатъчно било тези елементи да са налице при едното или другото от тези събития или при тяхното съчетаване.

- 108 Затова не следвало да се приема, че критерият за разумния частен инвеститор се ограничава до конкретен момент, нито че наличието на произтичащо от държавни ресурси предимство съставлява предварително условие за прилагането на този критерий, както Общият съд приел неоснователно това в точки 202, 203 и 226 от обжалваното съдебно решение.
- 109 Комисията обаче била разяснила, по-специално в съображения 222 и 225 от спорното решение, че запазването на рейтинга на FT в инвестиционния клас в резултат на изявленията от и след юли 2002 г. е оказало решаващо влияние по-специално върху мерките от декември 2002 г. Ставало въпрос за непрекъснат процес на подкрепа за FT, който започнал през юли 2002 г. и се конкретизирал през декември 2002 г.
- 110 С втората част Комисията поддържа, че Общият съд, след като в точка 205 от обжалваното съдебно решение приел, че критерият за разумния частен инвеститор е трябвало да бъде приложен само по отношение на съобщението от 4 декември 2002 г. и на офертата за заем от акционер, взети заедно, не отчел както тясната връзка, съществуваща между установеното предимство и прилагането на този критерий, така и изведената от решение *Bouygues* съдебна практика.
- 111 Всъщност, щом като критерият за разумния частен инвеститор служел за това мерките, която съставляват *prima facie* предимство, да не бъдат квалифицирани като държавни помощи, полето на анализ на мерките, съставляващи предимство, трябвало да съвпада, както в материално отношение, така и във времето, с полето на анализ, по отношение на което се прилага този критерий. Затова, щом като предимството разпростира своето действие по отношение на определен период, посоченият критерий не можел да се прилага само за част от този период.
- 112 В конкретния случай обаче Съдът определил в точки 132—139 от решение *Bouygues* предоставеното на FT предимство като съдържащо два аспекта, а именно увеличението на средствата за финансиране на FT и успокояването на пазара по отношение на неговата способност да изпълни задълженията си в срок, като това успокояване произтичало от изявленията от и след юли 2002 г.
- 113 С третата част Комисията преценява, че като в точки 227—232 и 255—261 от обжалваното съдебно решение е направил семантично разграничение между разглежданите държавни мерки и обстоятелствата от контекста, Общият съд е нарушил принципа, съгласно който анализът на наличието на държавна помощ трябва да се извършва в зависимост от последиците, а не от формата или от семантиката. Според Комисията между разглеждането на една държавна мярка в контекста на друга държавна мярка, с която тя е неделимо свързана, и съвместното разглеждане на тези две мерки всъщност съществува само обикновено семантично различие.
- 114 В случая обаче изявленията от и след юли 2002 г. и офертата за заем от акционер били неделимо свързани, щом като през декември 2002 г. състоянието на пазара било изменено от посочените изявления и щом като без тези изявления не било възможно офертата нито да се реализира, нито да породи своите последици.
- 115 Освен това приетото от Общия съд, според което, от една страна, от посочените документи не произтича, че изявленията от и след юли 2002 г. и офертата за заем от акционер съставляват една-единствена мярка на намеса, и от друга страна, че според решението на Съда тези изявления не са предмет на решението на Комисията, се дължало на неправилно тълкуване на спорното решение, на писмените становища на Комисията и на решение *Bouygues*.
- 116 С четвъртата част Комисията счита, че Общият съд е придал решаващо значение на точното определяне на условията за предоставената от френската държава подкрепа на FT и в резултат на това пренебрегнал последиците от изявленията от и след юли 2002 г., докато последните имали съществено значение. В това отношение Комисията изтъква, че не е необходимо

разглежданите мерки да бъдат от едно и също естество, за да се разглеждат като неделимо свързани. Всъщност в точки 132—136 от решение Vouygues Съдът се позовавал на тези изявления и на последиците от тях, за да докаже наличието на предимство, свързано с офертата за заем от акционер, което потвърждавало, че те е трябвало да бъдат взети предвид в полето на анализа.

- 117 С петата част Комисията припомня, че в точки 103 и 104 от решение Vouygues Съдът е приел, че за целите на прилагането на член 107, параграф 1, ДФЕС няколко последователни мерки на държавна намеса се разглеждат като една-единствена мярка на намеса, когато те са така тясно свързани от гледна точка на хронологията на приемането им, целта им и състоянието на предприятието към момента на приемането им, че е невъзможно да бъдат отделени една от друга.
- 118 Тя припомня, че Съдът е предложил в точки 132—136 от това съдебно решение изявленията от и след юли 2002 г. обективно да бъдат част от контекста на анализа на офертата за заем от акционера.
- 119 Според Комисията обаче критериите, поставени от Съда в точки 103 и 104 от решение Vouygues, в дадения случай са изпълнени с оглед на съществуващите тесни и неделими връзки между посочените изявления и посочената оферта. Всъщност, както можело да се изведе от тези точки, всички тези последователни мерки на намеса трябвало да се разглеждат като една и съща мярка на намеса.
- 120 От друга страна, Комисията изтъква, че в съображения 203—230 от спорното решение тя е приложила критерия за разумния частен инвеститор към целия процес по оздравяването на FT и по-конкретно от началото на този процес, а именно от изявлението от 12 юли 2002 г., тъй като последното обусловило целия по-нататъшен ход на процеса. Комисията допълва, че в съображения 215—218 от спорното решение тя доказва, че изявленията от и след юли 2002 г. са създали икономически и юридически риск, който е могъл да постави в опасност ресурсите на френската държава.
- 121 С шестата част Комисията изтъква, че в точки 230—232 и 249—254 от обжалваното съдебно решение Общият съд неправилно е стигнал до извода, че през декември 2002 г. е настъпило прекъсване на поредицата от разглеждани държавни мерки, като възприел, от една страна, неправилната логика, състояща се във фиксирането на анализа на критерия за разумния частен инвеститор към определен момент, а именно 4 декември 2002 г., и от друга страна, като се основал на фактически обстоятелства, които не сочели такова прекъсване и които били повлияни от изявленията от и след юли 2002 г.
- 122 Поради решаващото влияние на изявленията от и след юли 2002 г. дори наличието на самостоятелно решение на частни оператори нямало да бъде достатъчно за премахването на връзката, съществуваща между тези изявления и офертата за заем от акционер.
- 123 Освен това констатацията на Общия съд, съдържаща се в точки 249—254 от обжалваното съдебно решение, съгласно която е имало важно прекъсване през декември 2002 г. поради процеса на конкретизиране на първоначално обявения ангажимент, била в противоречие както с фактическата констатация, направена от Общия съд в точки 212—215 от това съдебно решение, според която изявленията от и след юли 2002 г. са предоставили на FT продължило до 17 декември 2002 г. предимство, така и с окончателните фактически констатации на Съда, обявени в точка 133 от решението по дело Vouygues.
- 124 Със седмата част Комисията изтъква, че в точки 246 и 247 от обжалваното съдебно решение Общият съд е приел, че дори и да се вземе предвид цялата поредица от мерки на намеса на френската държава в периода от юли до декември 2002 г., е било възможно всички етапи на този процес да се управляват по сходен начин от разумен частен оператор в условията на

пазарна икономика, който, преди да поеме неотменимо задължение за инвестиране, следи да са налице всички необходими условия. Според Общия съд следователно френската държава е възнамерявала да повлияе на пазарите, използвайки своята репутация, за да възстанови тяхното доверие към себе си и в частност да осигури запазване на рейтинга на FT с цел да подготви солидно и по-малко разходоёмко рефинансиране на това предприятие на по-късен етап.

- 125 Според Комисията обаче с тези свои разсъждения Общият съд не отчитал риска за репутацията, до който води изявление, което не бъде спазено, и особеното положение на държавата, която прави такова изявление. Всъщност операторите щели да имат по-малко доверие в изявленията за подкрепа за публичните предприятия от страна на съответната държава, ако тези изявления не бъдели последвани от действия. Комисията допълва, че макар и в съображение 219 от спорното решение тя реално да се отказвала да установи наличието на помощи единствено въз основа на изявленията от и след юли 2002 г., това не означавало, че тя е имала съмнения относно произтичащото от неспазването на изявленията на френската държава засягане на нейната репутация.
- 126 При тези условия Комисията изтъква, че Общият съд е допуснал грешки в прилагането на правото, състоящи се в неговото изискване прехвърлянето на държавни ресурси да се осъществи едновременно с предоставянето на предимството и в неговото съображение, че риск за репутацията може да има единствено ако бъдат ангажирани държавни ресурси.
- 127 Комисията отбелязва, от друга страна, че изявленията относно ангажимент на държавата имат тази особеност, че те ангажират не само доверието към държавата акционер, но също така и към държавата като публична власт, дори когато тя декларира, че говори от името на държавата акционер, тъй като спазването на изявленията е въпрос и на политическо доверие.
- 128 И накрая, според Комисията Общият съд не обосновал надлежно съдържащото се в точка 247 от обжалваното съдебно решение съображение, според което държавата акционер следва да се сравнява с глобален икономически оператор. Всъщност не било възможно критерият за разумния частен инвеститор да се приложи към държавата като глобален оператор, без това да бъде оправдано от конкретни обстоятелства.

Съображения на Съда

- 129 С изтъкнатите от нея доводи в седемте части на второто основание Комисията цели по същество да докаже, че Общият съд е допуснал грешка в прилагането на правото по отношение на определянето на момента, към който тя е следвало да прецени критерия за разумния частен инвеститор. Всъщност Комисията разяснява, че този момент съответства на юли 2002 г., а не както неоснователно приел това Общият съд, на декември 2002 г.
- 130 На първо място, доколкото Комисията изтъква в рамките на второто до петото основание, че установеното с решение *Vougues* предимство се разпростира и по отношение на изявленията от и след юли 2002 г., важно е да се посочи, че този довод не съответства на тълкуването на спорното решение, което самият Съд дава в точки 70—75 и 126—129 от решение *Vougues*.
- 131 Всъщност в посочените точки Съдът констатира, че установеното с това решение предимство се състои единствено в съобщението от 4 декември 2002 г. в съчетание с офертата за заем от акционер. Обратно, имплицитно, но категорично от точки 132, 134, 136 и 139 от това съдебно решение се установява, че Съдът не е възнамерявал да разпростре това предимство по отношение на изявленията от и след юли 2002 г., тъй като те са единствено част от контекста на така установената мярка за помощ.

- 132 Затова, след като доводът на Комисия се основава на неправилен прочит на решение Vougues и след като той не съответства и на самото съдържание на спорното решение, той трябва да се отхвърли като несъстоятелен (вж. в този смисъл решение Vougues, точка 79).
- 133 На второ място, що се отнася до изтъкнатия в първата част довод, следва да се установи, че той също така е формиран от неправилен прочит на обжалваното съдебно решение, тъй като Общият съд е преценил в точки 219—222 от него, че критерият за разумния частен инвеститор трябва да се прилага към „времето, през което са взети мерките за финансова подкрепа“, и следователно, в конкретния случай, „към съобщението от 4 декември 2002 г. в съчетание с офертата за заем от акционер“.
- 134 Така Общият съд визира двете събития, които в съответствие със съдебната практика, изведена в решение Vougues, съставляват разглежданото предимство, и по никакъв начин не изключва, противно на твърдението на Комисията, възможността да се окаже необходимо изискваният анализ да се извърши по-скоро по отношение на даден период, отколкото по отношение на конкретен момент.
- 135 От това следва, че първата част трябва да бъде отхвърлена като неоснователна.
- 136 Шестата част също така трябва да се отхвърли, като се има предвид, че тя, от една страна, се основава на същия неправилен прочит на обжалваното съдебно решение, и от друга страна, че видно от нея, Комисията оспорва само направената от Общия съд преценка на фактите по отношение на въпроса дали по-голямата част от фактическите обстоятелства между юли 2002 г. и декември 2002 г. са сочели или не прекъсване в поредицата от мерки на държавата.
- 137 На трето място, се налага изводът, че изтъкнатият от Комисията довод в рамките на седмото основание е недопустим, тъй като той цели да постави под въпрос дадената от Общия съд преценка на фактите, според която не може да се изключи, че частен инвеститор би възприел между юли и декември 2002 г. поведение, сходно с това на възприетото от френската държава.
- 138 На четвърто място, доколкото, разглеждани в тяхната съвкупност, доводите на Комисията трябва да се разбират в смисъл, че според тази институция съществува неделима връзка между предоставената мярка за помощ и някои обстоятелства от нейния контекст, като вследствие на тази връзка, независимо че тези обстоятелства са отделни от посочената мярка, съответствието на последната от гледна точка на критерия за разумния частен инвеститор е следвало да се прецени към момента на настъпването на посочените обстоятелства, а не към момента на приемането на самата мярка, трябва да се посочи следното.
- 139 Най-напред, видно от решение от 5 юни 2012 г., Комисия/EDF (C-124/10 P, EU:C:2012:318, т. 85), обстоятелства, настъпили след момента на приемането на съответната мярка, не могат да бъдат взети предвид при преценката на критерия за разумния частен инвеститор.
- 140 По-нататък, видно от същото съдебно решение, тази преценка трябва да се извършва с оглед на наличните доказателства към момента, в който е взето решението да се направи инвестицията (решение от 5 юни 2012 г., Комисия/EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, т. 105).
- 141 В това отношение Съдът изтъква, че моментът, в който е взето решението да се направи инвестицията, и моментът, в който е предоставена мярката, не съвпадат непременно, тъй като посоченото решение може да бъде взето много преди предоставянето на мярката (вж. в този смисъл решение от 5 юни 2012 г., Комисия/EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, т. 105).
- 142 В конкретния случай е важно да се изтъкне, че след самостоятелна преценка на фактите Общият съд установява в точки 222—232 от обжалваното съдебно решение, че офертата за заем от акционер е постъпила едва през декември 2002 г., в точки 234—245 от това съдебно решение,

че френското правителство не е поело никакъв категоричен ангажимент през юли 2002 г., и в точки 249—254 от посоченото съдебно решение, че решението да се подкрепи финансово FT чрез офертата за заем от акционер е било взето не през юли 2002 г., а в началото на декември 2002 г.

- 143 При тези условия определянето на юли 2002 г. за момента, към който е следвало да се прецени критерият за разумния частен инвеститор, е преждевременно и то задължително води до изключването от тази преценка на някои релевантни обстоятелства, настъпили между юли 2002 г. и декември 2002 г., както основателно установява това Общият съд в точка 230 от обжалваното съдебно решение.
- 144 Налага се обаче изводът, че такъв резултат би бил несъвместим с припомнената в точка 91 от настоящото съдебно решение постоянна практика на Съда, съгласно която задача на Комисията е да вземе предвид за целите на извършваната от нея преценка съвкупността на релевантните обстоятелства.
- 145 От това следва, че второто основание трябва да се отхвърли отчасти като недопустимо и отчасти по същество.
- 146 С оглед на всички гореизложени съображения жалбата следва да се отхвърли.

По съдебните разноски

- 147 Съгласно член 184, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда, когато жалбата е неоснователна, Съдът се произнася по съдебните разноски.
- 148 Съгласно член 138, параграф 2 от този правилник, приложим към производството по обжалване по силата на член 184, параграф 1 от същия, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане.
- 149 След като Комисията е загубила по повдигнатите от нея основания и Orange, както и френското правителство са направили искане за нейното осъждане, тя трябва да бъде осъдена да заплати съдебните разноски.

По изложените съображения Съдът (шести състав) реши:

- 1) Отхвърля жалбата.**
- 2) Осъжда Европейската комисия да заплати съдебните разноски.**

Подписи